

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ НА ПРИРОДНИЧО-ГЕОГРАФІЧНОМУ ФАКУЛЬТЕТІ

Черньонков Я.О., Рожкова Н.Г. (м. Кіровоград)

Підвищення уваги до розвитку системи освіти, підвищення вимог до надання освітніх послуг потребує модернізації української системи вищої педагогічної освіти, впровадження європейських норм. Одним із найважливіших стратегічних та пріоритетних напрямків модернізації системи освіти сучасної України має стати підготовка фахівців на рівні міжнародних вимог. *Індивідуалізація навчання іноземної мови на немовних факультетах* як один із пріоритетних напрямків розвитку вищої освіти України потребує особливого аналізу.

Проблема професійної підготовки учителів досліджувалася в різноманітних аспектах у працях Г. Асеева, В. Беспалька, І. Богданової, А. Горбатюка, І. Костікової, О. Малихін, О. Мещерякової, В. Паламарчук, О. Паля, О. Пехоти, І. Прокопенка, І. Синельник, П. Стефаненко, Т. Чепрасової, С. Шевченко та інших.

Питання індивідуалізації освіти висвітлювали провідні вчені О. Запорожець, Г. Костюк, В. Котирло, Г. Люблінська, В. Мясцев, Д. Ніколенко, Л. Проколієнко, Д. Ельконін, П. Чамата.

Протягом 2009-2010 н.р. з проблеми експерименту нами було проведено кілька досліджень, зокрема ми використовуємо **дослідження із зворотнім зв'язком**.

Першим кроком нашого дослідження було визначення рівня готовності студентів та викладачів ПГФ Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка до індивідуалізації професійної підготовки майбутнього спеціаліста у галузі природничих наук (у площині вивчення іноземної мови). Результати є наступними:

- тільки 12 % викладачів мають високий рівень готовності до індивідуалізації професійної підготовки їхніх студентів; (30 % експериментальної групи та 27 % контрольної групи) мають високий рівень готовності до впровадження індивідуалізації їхньої професійної підготовки (у площині вивчення іноземної мови).

Другим кроком було дослідження критеріїв ефективності методичної підготовки студентів обох груп через показники, які ми визначили як найбільш впливові та ефективні. Даний етап дослідження було проведено під час та після педагогічної практики в школі. Наводимо результати:

Емоційно-мотиваційний критерій — **високий рівень** даного критерію мають 18 % студентів експериментальної групи та 14% студентів контрольної групи; **середній рівень** мають 64 % студентів експериментальної та 51 % контрольної; **низький рівень** — 18 % експериментальної та 35 % контрольної.

Конструктивно-пізнавальний критерій — **високий рівень** даного критерію мають 20 % студентів як експериментальної так і контрольної груп; **середній рівень** мають 44 % опитаних студентів експериментальної та 38 % контрольної; **низький рівень** — 36 % експериментальної та 42 % контрольної.

Операційно-діяльнісного критерій — **високий рівень** даного критерію мають 33 % студентів експериментальної групи та 34% студентів контрольної групи; **середній рівень** мають 44 % студентів експериментальної та 41 % контрольної; **низький рівень** — 23 % експериментальної та 25 % контрольної.

Творчий критерій (володіння методами організації творчої навчальної діяльності, ступінь самостійності у виборі прийомів та методів виховання) — **високий рівень** даного критерію мають 63 % студентів експериментальної групи та 59 % студентів контрольної групи; **середній рівень** мають 17 % студентів експериментальної та 21 % контрольної; **низький рівень** — 20 % експериментальної та 20 % контрольної.

Отже, ми мусимо наголосити, що результати першого зрізу констатувального експерименту і у викладачів, і у студентів (контрольна та експеримен-

тальна групи) мають різноманітну динаміку.

На наступному етапі нашого дослідження ми аналізуємо *професіоналізм діяльності* майбутнього вчителя у галузі природничих наук **у площині участі у громадській діяльності** (через використання іноземної мови). **Протягом 2009-2010 рр.** ми проводили різного роду експерименти на природничо-географічному факультеті Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.

Розв'язання цього завдання здійснюється у процесі викладання дисциплін: «Педагогіка», «Психологія», «Іноземна мова» та профільних дисциплін. Уже на першому році навчання при вивченні курсу «Вступ до вчительської спеціальності» читаються спеціальні лекції про раціональну організацію як робочого так і вільного часу студентів.

Дедалі більше проявляється тенденція взаємного впливу навчального процесу і громадської діяльності студентів, взаємопроникнення навчального і позанавчального, в тому числі вільного часу.

У зв'язку з цим нами було проведено анкетування: **«Які мотиви вашої участі в громадській роботі?»** Було досліджено 3 групи студентів (1-ша — експериментальна; 2-га — контрольна; 3-тя — ті студенти, які не беруть участі у дослідженні взагалі). Відповіді розділилися так:

- Громадська робота сприяє загальному культурному розвитку і допомагає у навчанні – 50 % - експериментальна група; 33, 3 % - студенти контрольної групи; 20 % - студенти, які не беруть участі у дослідженні;
- Бажання приносити користь колективу – 16, 6 % студентів експериментальної групи; 33, 3 %;
- Громадська робота допомагає придбати необхідні організаторські навички – 33, 3 % - перша група; 16, 6 % - друга група студентів; 40 % - третя група опитаних;
- Інші мотиви – у студентів експериментальної групи відсутні інші відповіді (0 %); у студентів контрольної групи є в наявності одна відповідь інша (16,6 %); у студентів, не беручих участі у дослідженні в наявності є різні відповіді (30 %).

Проаналізувавши результати ми можемо констатувати, що студенти експериментальної та контрольної груп мають приблизно однакові результати по основним пунктам (але з деякими відмінностями), а група студентів, які не беруть участі в експерименті взагалі мають принципово відмінні результати. Це вказує на ефективність деяких впливів нашого дослідження на даному етапі.

Література

1. С. Архипова, О. Архипов. Акмеологічний підхід до підготовки соціальних педагогів / Світлана Архипова, Олег Архипов // Збірник наукових праць ПДПУ імені В.Г. Короленка. Вип. 3-4 (55-56). Серія: Педагогічні науки. — 2007. — С. 10-20.
2. Ольга Богінч. Методичні основи системи професійної підготовки майбутніх вихователів до здійснення фізкультурно-оздоровчої роботи / Ольга Богінч // Збірник наукових праць ПДПУ імені В.Г. Короленка. Вип. 3-4 (55-56). Серія: Педагогічні науки. — 2007. — С. 21-29.
3. Калаур Світлана Миколаївна. Підготовка майбутніх учителів до оцінювання навчальних досягнень школярів з предметів природничого циклу:/ Світлана Калаур / Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.04 / Тернопільський національний педагогічний ун-т ім. Володимира Гнатюка. - Т., 2004. - с. 20.
4. П.В.Кузьменко. Актуальні проблеми підготовки педагогів до формування активної громадянської позиції підлітків / П.В. Кузьменко // Нові технології навчання. - № 42. - 2006. - С. 60-64.
5. Оксана Першукова. Реформи навчання іноземних мов у Європі – відповідь на виклик сучасності / Оксана Першукова // Шлях освіти, 2007. - № 3. - С. 21-25.

6. В.О. Сухомлинський. Вибрані твори в 5 томах / Василь Сухомлинський. – Т.3. – С. 293.
7. М.М. Шимановський. Формування у старшокласників громадянської позиції засобами суспільствознавчих дисциплін / Марк Шимановський. – 13 .00.07. – теорія і методика виховання. Дис... канд. наук. – К., 2003. – С. 17-18.

КРАЄЗНАВСТВО В ОСВІТІ ЯК ФАКТОР ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Шкурат О.О. (м. Полтава)

Практика викладання іноземних мов у середній школі на сучасному етапі все більше потребує пошуку ефективних засобів навчання. У сучасній методіці під впливом ряду факторів як лінгвістичних, так і соціокультурних, поняття «навчання мовам» поступово замінюється новим поняттям – «навчання мові та культурі», в тому числі культурі міжособистісного спілкування суб'єктів, що належать до різних культур, але цікавих один одному з точки зору загальної ерудиції, життєвого досвіду, фонових знань, світогляду.

Міжособистісне спілкування носіїв різних мов та культур може здійснюватися за тих умов, якщо комуніканти будуть цікавими один одному, якщо вони будуть керовані однією метою – взаємопорозумінню, взаємозбагаченню засобами міжкультурної комунікації. Проте, як стверджують деякі лінгводидакти, щоб бути цікавим партнером по міжкультурній комунікації, необхідно знати та розуміти свою національну (етнічну) культуру. У міжособистісному діалозі важливу роль відіграє обмін інформацією про свою культуру, традиції, звичаї народу та свого краю. Іншими словами, це той пласт культури, який в спеціальній літературі називається краєзнавством. Таким чином, краєзнавство виступає в якості реального та конкретного засобу реалізації принципів етнолінгводидактики.

При визначенні сутності та структури міжкультурної компетенції необхідно спиратися на культурологічний підхід. Його характерною особливістю є орієнтація на навчання нормам та правилам спілкування в умовах міжкультурної комунікації. Наступною відмінною рисою цього підходу є розуміння та пізнання іншої культури тільки на базі знань про свою рідну культуру [4, с.53].

Традиційно в сфері освіти іноземна мова розглядається як засіб прилучення до культури країни, мова якої вивчається. Наслідком цього в учнів виникають труднощі під час передачі інформації про фактори та явища, що пов'язані з рідною (регіональною) культурою, засобами іноземної мови, а, виходячи з цього, в процесі реальної комунікації не здатні розкрити та передати її своєрідність, зробити набуттям світової культури для взаємного культурного збагачення в ситуаціях міжкультурного спілкування. Міжкультурна ж комунікація можлива лише за умови наявності толерантного та відкритого ставлення до представників різних мовних спілок, вміння творчо підходити до своєї справи, а також загального вміння мобілізувати свій культурний та мовний досвід, міжкультурні знання для вирішення задач в ситуації міжкультурного спілкування [3, с.39].

Усвідомлення необхідності міжкультурної комунікації як основоположного принципу співіснування в ній можливо лише на базі усвідомлення власної індивідуальності, знань про національну культуру та історію рідного краю у невід'ємному зв'язку із культурою та історією країни мови, що вивчається.

Проте, на теперішній час спостерігається така закономірність: у сучасних навчально-методичних комплексах міститься велика кількість матеріалів країнознавчого характеру, в той час, як відомостей про нашу країну в них досить мало. Але цей факт неправильно вважати недоліком підручників: Україна – молода самостійна країна, і не один навчально-методичний комплекс не в